

**Rapport over undersøgelse af lægehenviste
klienters ventetid på at komme til behandling
ved en psykolog med ydernummer – maj 2016**

Ventetidsundersøgelse

I maj 2016 udsendte Dansk Psykolog Forening en undersøgelse om ventetider til alle ydernummerpsykologer med en aktiv mailadresse. Psykologerne blev blandt andet spurgt om deres ugentlige ventetid for angst og depressions klienter (kategori 10 og 11) og for klienter henvist på en af de øvrige henvisningsårsager¹ (kategori 1-9).

Svarprocent

Undersøgelsen er sendt til de 817 psykologer med ydernummer, der er medlemmer af Dansk Psykolog Forening. Undersøgelsen er foregået via et elektronisk udsendt spørgeskema. I alt 371 psykologer har besvaret undersøgelsen. Den samlede svarprocent på denne undersøgelse er derfor 45 procent.

Udviklingen i ventetid

Dansk Psykolog Forening har løbende spurgt psykologer om deres ventetider. Det er derfor muligt at følge udviklingen i ventetid på angst- og depressionsbehandling siden november måned 2012.

Der blev i slutningen af 2011, inden udvidelsen af aldersbegrænsningerne for henvisning på angst og depressionsbehandling pr. 1. juli 2012, også lavet en generel undersøgelse af ventetiden for at komme til behandling hos en psykolog.

Udvikling i ventetid for kategori 10 og 11 (angst og depression)

Tabel 1: Gennemsnitlig ventetid i uger, landsplan og regionsopdelt, for henvisningskategorierne 10 og 11 (angst- og depressionsbehandling)

	Kategori 10-11, nov. 2012	Kategori 10-11, feb. 2013	Kategori 10 - 11, juni 2013	Kategori 10 – 11, okt. 2013	Kategori 10 – 11, juni 2014	Kategori 10 – 11, nov. 2014	Kategori 10-11, maj 2015	Kategori 10-11, nov. 2015	Kategori i 10-11, maj 2016
Landsplan	5,0	7,2	9,9	8,2	8,7	8,1	9,7	9,6	10,3
Region Nordjylland	4,7	6,5	9,6	8,2	8,1	9,8	11,0	10,4	12,6
Region Midtjylland	6,5	7,9	11,0	8,8	11,7	9,3	11,7	11,2	11,9
Region Syddanmark	4,0	7,5	9,0	5,8	7,3	6,1	8,5	8,6	8,9
Region Hovedstaden	5,3	7,4	10,3	9,1	8,7	8,9	9,6	9,3	10,8
Region Sjælland	3,6	6,0	8,8	7,4	7,0	6,9	7,5	7,9	7,4

Tabel 2: Udviklingen i ventetid for klienter med depression og angst

	Udvikling i ventetid for kategori 10- 11, nov. 2012 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 10- 11, feb. 2013– maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, juni 2013 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, okt. 2013 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 10 -11, juni 2014 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, nov. 2014 - maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, maj 2015 - maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, nov. 2015 - maj 2016
Landsplan	106%	43%	4%	26%	18%	27%	6%	7%
Region Nordjylland	168%	94%	31%	54%	56%	29%	15%	21%
Region Midtjylland	83%	51%	8%	35%	2%	28%	2%	6%
Region Syddanmark	123%	19%	-1%	53%	22%	46%	5%	3%
Region Hovedstaden	104%	46%	5%	19%	24%	21%	13%	16%

Region Sjælland	106%	23%	-16%	0%	6%	7%	-1%	-6%
------------------------	------	-----	------	----	----	----	-----	-----

Undersøgelsen fra maj 2016 viser, at der siden november 2012 har været markante stigninger i ventetiden for klienter henvist med angst og depression (10 – 11). På landsplan har der fra november 2012 til maj 2016 været en stigning på 106 procent.

De seneste tal fra maj 2016 viser, at ventetiden for at komme til psykolog med en henvisning for angst og depression er større end nogensinde på landsplan. Tallene fra maj 2016 viser også, at ventetiden på landsplan er steget med 7% fra november 2015 til maj 2016 for klienter med angst og depression.

Før den seneste undersøgelse i maj 2016 var den længste ventetid for at komme til psykolog med en henvisning for angst og depression i sommeren 2013, hvilket var kort efter, at omsætningsgrænsen for behandling af angst og depression blev indført i maj 2013.

Omsætningsgrænsen er et loft over, hvor meget den enkelte psykolog må omsætte for i angst- og depressionsbehandling. Den blev indført af Regionernes Lønnings- og Takstnævn og Dansk Psykolog Forening et år efter udvidelsen af angst og depressionsbehandling. Baggrunden for at indføre omsætningsgrænsen var, at man kunne se, at den økonomiske ramme for angst og depressionsbehandling ikke kunne overholdes. Man ønskede derfor at bremse psykologernes behandling, således at behandlingsniveauet blev tilpasset den ramme satspuljepartierne har afsat til angst- og depressionsbehandling. Det er således tilpasningen af behandlingsniveauet til den af satspuljepartierne afsatte økonomiske ramme, der giver de øgede ventetider.

Udover udviklingen i ventetid på landsplan viser undersøgelsen også, at der er forskelle i hvor meget ventetiderne er steget i de enkelte regioner. Generelt viser tendensen, at alle regioner siden november 2012 har oplevet store stigninger i ventetiden.

Den største stigning i ventetider på angst og depression fra november 2012 til maj 2016 er i Region Nordjylland, hvor ventetiderne er steget med 168 procent. Regionen har da også oplevet den største stigning i ventetid på behandling for angst og depression fra november 2015 til maj 2016 på 21 procent. Region Nordjylland har derudover også landets højeste ventetidsniveau på behandling for angst og depression i maj 2016 på gennemsnitligt 12,5 uger.

Stigningen i ventetid fra november 2012 til maj 2016 har været mindst i Region Midtjylland, som dog også lå på det højeste ventetidsniveau i 2012. Derudover har Region Sjælland den mest positive udvikling i ventetid på angst- og depressionsbehandling i perioden fra november 2015 til maj 2016, da regionens ventetid på angst- og depressionsbehandling er reduceret med 6 procent fra 7,9 uger til 7,4 uger i gennemsnit.

Udviklingen i ventetid for kategori 1-9

Ud over ventetiden på kategori 10 og 11 (angst og depression) har vi også undersøgt ventetiden på behandling af henvisningskategorierne 1-9. Kategorierne 1-9 omhandler behandling af borgere, som har en lægehenvielse til psykologbehandling på baggrund af en psykisk reaktion på en specifik kritisk hændelse.

Tabel 3: Gennemsnitlig ventetid i uger, landsplan og regionsopdelt, for henvisningskategorierne 1 - 9

	Kategor i 1-9, nov. 2012	Kategor i 1-9, feb. 2013	Kategor i 1-9, juni 2013	Kategor i 1-9, okt. 2013	Kategor i 1-9, juni 2014	Kategor i 1-9, nov. 2014	Kategor i 1-9, maj 2015	Kategor i 1-9, nov. 2015	Kategor i 1-9, maj 2016
Landsplan	4,7	5,4	5,2	5,4	6,2	6,5	7,7	6,7	7,5
Region Nordjylland	4,3	5,3	5,5	6,1	7,1	8,9	9,7	8,0	10,5
Region Midtjylland	6,1	6,3	6,2	6,0	8,3	7,6	9,4	8,6	9,8
Region Syddanmark	3,6	4,8	4,5	4,7	5,1	4,8	6,7	5,1	5,7
Region Hovedstaden	5,1	6,0	5,1	5,6	5,4	6,4	7,0	5,9	6,8
Region Sjælland	3,4	4,0	4,3	4,7	5,8	4,8	6,6	6,1	6,2

Ventetiden for klienter med henvisningskategorierne 1-9 (såsom vold, ulykker, dødsfald) er ifølge tabel 3 høj. Sammenlignes ventetiden på kategori 1-9 imidlertid med ventetiden på kategori 10 og 11 (tabel 1) fremgår det, at ventetiden for klienter med angst og depression er højere.

Tabel 4: Udvikling i ventetid for henvisningskategorierne 1 – 9

	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, nov. 2012 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, feb. 2013 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, juni 2013 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, okt. 2013 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, juni 2014 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, nov. 2014 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, maj 2015 – maj 2016	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, nov. 2015 – maj 2016
Landsplan	60%	39%	44%	39%	21%	15%	-3%	12%
Region Nordjylland	144%	98%	91%	72%	48%	18%	8%	31%
Region Midtjylland	61%	56%	58%	63%	18%	29%	4%	14%
Region Syddanmark	58%	19%	27%	21%	12%	19%	-15%	12%
Region Hovedstaden	33%	13%	33%	21%	26%	6%	-3%	15%
Region Sjælland	82%	55%	44%	32%	7%	29%	-6%	2%

Ligesom med ventetiderne på angst- og depressionsbehandling er ventetiden på de øvrige henvisningskategorier 1-9 også steget meget i perioden fra november 2012 til maj 2016. På landsplan er ventetiden steget 60 procent. Sammenlignes denne udvikling med stigningen i ventetiden på angst- og depressionsbehandling, som er 106 procent på landsplan i samme periode, er det klart, at stigningen i ventetiden er markant større på angst og depression. Mens den gennemsnitlige ventetid på angst- og depressionsbehandling i maj 2016 er 10,3 på landsplan, er ventetiden på de øvrige kategorier 7,5 uger på landsplan i gennemsnit.

Udvikling i ventetid ultimo 2011 til maj 2016

Resultaterne af undersøgelsen af ventetid fra 2011, før udvidelsen af aldersbegrænsningerne på behandling af angst og depression pr. 1. juli 2012, er ikke direkte sammenlignelig med de senere undersøgelser. Før udvidelsen af aldersbegrænsningen var der en samlet ventetid for samtlige kategorier. Fra juli 2012 blev denne opdelt i to ventetider: En for angst- og depressionsbehandling og en for de 9 øvrige henvisningskategorier.

I undersøgelsen fra 2011 blev der derfor spurgt til den samlede ventetid for alle kategorier, mens der i de nyere undersøgelser er spurgt til ventetiden opdelt mellem kategorierne 1 til 9 og 10 – 11.

Tallene i tabel 5 skal derfor læses med det forbehold.

Samlet er ventetiden siden 2011 steget med 145 procent på landsplan. Den største stigning er i Region Nord, hvor ventetiden er steget med 260 procent.

Tabel 5: Udviklingen i gennemsnitlig ventetid i uger: Fra ultimo 2011 (alle kategorier) til maj 2016 (angst og depression)

	Alle kategorier, Ultimo 2011	Depression og angst, Maj 2016	Udvikling i ventetid
Landsplan	4,2	10,3	145 %
Region Nordjylland	3,5	12,6	260 %
Region Midtjylland	5,1	11,9	133 %
Region Syddanmark	3,1	8,9	187 %
Region Hovedstaden	4,6	10,8	135 %
Region Sjælland	3,7	7,4	100 %

Klienter som venter på at komme i behandling

Ved de seneste syv undersøgelser er psykologerne blevet spurgt om, hvor mange klienter de har, som venter på at komme i behandling. Der er tale om klienter, der endnu ikke er startet i den angst- eller depressionsbehandling, som deres læge vurderer, at de har behov for.

Generelt er tilbagemeldingen fra mange psykologer med ydernummer, som henvender sig til sekretariatet i Dansk Psykolog Forening, at der er mange klienter, der fravælger psykolog med lang ventetid. Klienterne vælger i stedet at forsøge at finde en anden psykolog med kortere tid, eller i værste fald opgiver klienten at få behandling.

I juni 2013 var der i gennemsnit 4,9 klienter på venteliste til første konsultation per psykolog på landsplan. Siden da har det gennemsnitlige antal klienter på venteliste til første konsultation varieret en smule fra år til år. Tendensen er dog, at antallet af klienter på psykologernes ventelister er steget. Stigningen fra juni 2013 til maj 2016 har således været 20,4 procent svarende til et gennemsnitligt niveau i maj 2016 på 5,9 klienter per psykolog på landsplan, som venter på første konsultation.

På regionsplan har den største stigning i perioden juni 2013 til maj 2016 været i Region Hovedstaden. Her er antallet af klienter på venteliste steget med 57,1 procent fra gennemsnitligt 4,2 klienter på venteliste i juni 2013 til 6,6 klienter på venteliste i maj 2016. Anderledes ser det ud i

Region Syddanmark, hvor antallet af klienter på venteliste er faldet med 3,6 procent fra 5,5 klienter på venteliste i juni 2013 til 5,3 klienter på venteliste i maj 2016.

Tabel 6: Gennemsnitlige antal klienter på venteliste hos psykologer med ydernummer

	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, juni 2013	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, oktober 2013	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, juni 2014	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, nov. 2014	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, maj 2015	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, nov. 2015	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, maj 2016	Udvikling i antal klienter der venter fra juni 2013 – maj 2016
Landsplan	4,9	4,4	4,8	5,2	5,1	6,2	5,9	20,4 %
Region Nordjylland	5,8	4,5	5,3	6,0	7,5	6,9	6,1	5,2 %
Region Midtjylland	5,4	4,6	5,4	5,6	5,8	6,0	5,6	3,7 %
Region Syddanmark	5,5	4,8	4,5	4,5	5,2	5,6	5,3	-3,6
Region Hovedstaden	4,2	4,0	4,2	5,3	4,3	5,9	6,6	57,1 %
Region Sjælland	4,3	4,1	5,1	4,8	3,8	8,1	5,6	30,2 %

Der er blevet fundet få fejlobservationer i opgørelsen af det gennemsnitlige antal klienter på venteliste i undersøgelsen fra juni 2013, oktober 2013 og november 2015. Justeringen for disse betyder, at landsgennemsnittet i juni 2013 faldt fra 6,7 til 4,9, da regionsgennemsnittet i Region Nordjylland var 5,8 og ikke 24,2. Landsgennemsnittet i oktober 2013 faldt fra 8,1 til 4,4, da regionsgennemsnittet i Region Nordjylland blev justeret fra 20,9 til 4,5 og i Region Midtjylland fra 12,1 til 4,6. Landsgennemsnittet i november 2015 faldt fra 9 til 6,2, da regionsgennemsnittet for Region Nordjylland blev justeret fra 35,2 til 6,9. Dette påvirker ikke undersøgelsens øvrige tal og resultater.

Omsætningsgrænsen

Psykologerne er også blevet spurgt til, om de havde nået omsætningsgrænsen, som i 2016 er på 270.000 kr. på afregninger for behandling af angst og depressionsklienter.

Ud af de 374 psykologer, der svarede på spørgsmålet, havde 14 psykologer nået omsætningsgrænsen. Det svarer til 3,7 procent af psykologerne, der har deltaget i undersøgelsen,

hvilket er en smule højere end andelen i maj 2015, hvor 3 procent af psykologerne i undersøgelsen havde nået omsætningsgrænsen.

Hvis psykologerne når omsætningsgrænsen, må de ikke behandle flere klienter med angst og depression. De skal i stedet henvise klienterne til andre psykologer med ydernummer.

Ser vi på tallene for 2015, kan vi udlede, at det har været svært at finde en psykolog, som kunne tage flere klienter i slutningen af året. Hele 10,2 procent af psykologerne havde nemlig nået omsætningsgrænsen ved undersøgelsen i november 2015. I det lys kan den relativt højere andel, som har nået omsætningsgrænsen i maj 2016, muligvis indikere, at det igen vil blive svært at finde psykologer, der kan tage klienter med angst og depression i slutningen af år 2016.

Tabel 7: Omsætningsgrænsen

	Psyko- loger der har nået omsæt- nings- grænse n, nov. 2014	Andel i forhold til psykolo- ger i undersø- gelsen, i procent, nov. 2014	Psyko- loger der har nået omsæt- ningsg- rænse n, maj 2015	Andel i forhold til psykolo- ger i undersø- gelsen, i procent, maj 2015	Psyko- loger der har nået omsæt- nings- grænsen, nov. 2015	Andel i forhold til psyko- loger i undersøg- elsen, i procent, nov. 2015	Psyko- loger der har nået omsæt- nings- grænse n, maj 2016	Andel i forhold til psykolo- ger i undersø- gelsen, i procent, maj 2016	Udvikling i antallet af psykologer, der har nået omsætning sgrænsen, Maj 2015 - maj 2016
Landsplan	34	10,5 %	11	3,0 %	37	10,2 %	14	3,7%	27,3 %
Region Nordjylland	2	9,5 %	1	3,0 %	5	14,3 %	0	0%	-100 %
Region Midtjylland	7	8,6 %	1	1,1 %	5	4,9 %	3	3%	200 %
Region Syddanmark	9	11,8 %	3	3,5 %	14	18,4 %	5	6%	66,7 %
Region Hoved- staden	14	15,4%	5	4,5 %	10	9,5 %	3	3%	-40 %
Region Sjælland	2	3,7 %	1	2,0 %	3	6,8 %	3	6%	200%

Andelen af psykologer, som har nået omsætningsgrænsen varierer en smule mellem de enkelte regioner. Mens 6 procent har nået omsætningsgrænsen i Region Syddanmark og Region Sjælland,

har ingen nået omsætningsgrænsen i Region Nordjylland. I de resterende regioner har 3 procent af psykologerne nået omsætningsgrænsen.

I kolonnen til højre sammenligningen af antallet af psykologer, der havde nået omsætningsgrænsen i maj 2016 med antallet af psykologerne, der havde nået omsætningsgrænsen i samme måned året før. Stigningen er størst i Region Sjælland og Region Midtjylland, hvor antallet er steget 200 procent fra 1 psykolog til 3 psykologer i begge regioner. Det største fald findes i Region Nordjylland, hvor andelen er faldet 100 procent fra 1 psykolog til 0 psykologer, der har nået omsætningsgrænsen.

ⁱ Henvisningskategorierne er

1. røveri-, volds- og voldtægtsofre.
2. trafik- og ulykkesofre.
3. pårørende til alvorligt psykisk syge personer.
4. personer ramt af alvorligt invaliderende sygdom.
5. pårørende til personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom.
6. pårørende ved dødsfald.
7. personer, der har forsøgt selvmord.
8. kvinder, der, som følge af misdannelser eller lignende ved barnet, får foretaget provokeret abort efter 12. graviditetsuge.
9. personer, der inden det fyldte 18. år har været udsat for incest eller andre seksuelle overgreb.
10. personer med let til moderat depression fra 18 år.
11. personer med let til moderat angstlidelse, herunder let til moderat OCD mellem 18 og 38 år.